

6. Globalizacja, czyli nawzajem od siebie zależymy

Wraz z rozwojem gospodarki światowej, a także z postępem technicznym, który zwielokrotnił ludzkie możliwości w dziedzinie przepływu informacji, staliśmy się sobie bliżsi, ale i bardziej od siebie zależni. Wydarzenia rozgrywające się gdzieś daleko – np. zamachy terrorystyczne w krajach Europy Zachodniej lub konflikt na Bliskim Wschodzie – nierzadko wpływają na nasze życie. Ponieważ jesteśmy od siebie coraz bardziej zależni, musimy być też bardziej odpowiedzialni. Na lekcji uczniowie poznają zjawisko globalizacji, analizują korzyści i niebezpieczeństwa z nim związane, dyskutują o wyzwaniach, jakie stoją przed współczesnym światem oraz zastanawiają się, jak wspólnota międzynarodowa może rozwiązywać problemy globalne, a przede wszystkim jak oni sami mogą się do tego przyczynić przez swoje codzienne – odpowiedzialne i racjonalne – zachowania. Podczas zajęć dowiadują się również, na czym polega wyzwanie globalnego terroryzmu, poznają sposoby walki z nim stosowane we współczesnym świecie i zastanawiają się nad ich ograniczeniami.

CELE LEKCJI WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Uczeń/uczennica:

- formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie – dział XII pkt 5.

PO ZAJĘCIACH UCZEŃ/UCZENNICA POTRAFI

- wymienić i wskazać na mapie miejsca wybranych konfliktów międzynarodowych;
- omówić przyczyny i przebieg wybranego konfliktu międzynarodowego;
- wskazać sposoby rozwiązania wybranego konfliktu;
- wyjaśnić, na czym polega zjawisko globalizacji, oraz podać jej przykłady;
- wymienić pozytywne i negatywne skutki globalizacji;
- wskazać – na przykładzie codziennego życia – przykłady zależności pomiędzy sobą a światem;
- podać przykłady codziennych zachowań, które mogą wpływać na życie innych ludzi oraz losy świata;
- podejmować i realizować świadome zobowiązania dotyczące działania na rzecz innych.

METODY PRACY

- miniwykład
- praca w grupach lub w parach
- praca z tekstem
- rozmowa nauczająca

- praca z mapą
- praca własna
- symulacja
- projekt indywidualny

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- współczesna mapa polityczna świata
- duże arkusze papieru, flamastry

JAK PRZEPROWADZIĆ ZAJĘCIA?

WPROWADZENIE

1. Praca w parach. Poproś uczniów, aby zastanowili się w parach, jakie są źródła terroryzmu we współczesnym świecie oraz dlaczego walka z nim jest tak trudna. Poproś, by wypisali w zeszytach najskuteczniejsze ich zdaniem sposoby przeciwdziałania terroryzmowi.

2. „Przerazić świat” (praca z tekstem). Ciągłe słyszymy i czytamy o nowych aktach terroru na świecie – podłożonych bombach, porwaniach, zamachach samobójczych. Terroryzm stał się nieomal znakiem naszych czasów – bolesnym, trudnym do rozwiązania problemem, Źródłem nieustannego lęku i cierpienia dla zwykłych, niezaangażowanych w politykę ludzi. Poleć uczniom przeczytanie tekstu „Przerazić świat” (s. 278).

Zeszyt
ćwiczeń
s. 139–140
ćwic. 1–3

ROZWINIĘCIE

3. „W globalnym świecie” (praca z mapą, rozmowa nauczająca). Zaproponuj uczniom i uczennicom, aby sprawdzili, skąd pochodzą ubrania, które mają na sobie. Wypisz na tablicy nazwy krajów, a następnie poproś, aby uczniowie i uczennice podchodzili kolejno do mapy świata i zaznaczali na niej kraje. Zapytaj, dlaczego w Polsce popularne są ubrania uszyte wiele kilometrów stąd. Po krótkiej wymianie zdań, poproś jednego z uczniów lub jedną z uczennic o odczytanie wypowiedzi Martina Luthera Kinga ze s. 280–281.

4. „Świat zrobił się mniejszy” (miniwykład, praca w parach). Przedstaw krótko informacje zawarte w tekście „Świat zrobił się mniejszy” (s. 279–280). Zaproponuj następnie uczniom wzięcie udziału w konkursie, który polegać będzie na wypisaniu na kartkach jak największej liczby dowodów na własne powiązanie ze światem (uczniowie pracują w parach). Daj uczniom około 5 minut na zapoznanie się z tabelą ze s. 281 oraz na zastanowienie się i wyszukanie przykładów, a następnie poproś, by odczytali listy opracowane w parach (ćwiczenie „Szukamy dowodów” na s. 281). Wygrywa ta para, która wypisze na kartce najwięcej dowodów. Wspólnie zastanówcie się, czy można je pogrupować w jakichś kategoriach. Zapisz propozycje uczniów na tablicy.

Zwróć uwagę uczniów na zjawisko imigracji (wymienione być może przez uczniów), przypomnij także z wcześniejszych zajęć o możliwości pracy lub edukacji obywateli państw UE na terenie całej Unii. Wskaż grupy imigrantów w Polsce (ramka na s. 281–282).

5. „Sąd nad globalizacją” (symulacja). Zaproponuj uczniom symulację „Sąd nad globalizacją” (s. 282–283). Przed przystąpieniem do pracy powinni zapoznać się z in-

Zeszyt
ćwiczeń
s. 141
ćwic. 4

strukcją. Na podstawie przeczytanych tekstów i własnej wiedzy uczniowie będą oceniać szanse i zagrożenia, jakie niosą ze sobą różne przejawy globalizacji. Podziel uczniów na trzy grupy: $\frac{1}{3}$ to obrońcy, $\frac{1}{3}$ to oskarżyciele i $\frac{1}{3}$ to sędziowie, którzy wydadzą werdykt po wysłuchaniu obu stron. Każda ze stron powinna mieć kilka minut na zaprezentowanie swojego stanowiska. W przygotowaniu argumentacji pomocna okaże się tabelka oraz ramka „Globalne problemy” na s. 283. Przedstaw uczniom opinię, że kraje bogate rozwijają się kosztem krajów biednych, a zjawisko globalizacji pogłębia ten proces. Wyrazem tych obaw są protesty przeciwników globalizacji podczas obrad MFW czy Banku Światowego, a także demonstracje organizowane podczas szczytów G8, spotkań prezydentów siedmiu najbardziej uprzemysłowionych państw świata i Rosji.

Zeszyt
ćwiczeń
s. 141
ćwicz. 7

6. „Zwykli ludzie mogą wiele zmienić” (praca własna). Zapytaj uczniów, czy ich zdaniem zwykli ludzie mogą wywrzeć znaczący wpływ na losy świata, poproś o przykłady. Następnie zachęć ich, by zapoznali się z przykładami działań zwykłych ludzi, które doprowadziły do istotnych zmian w skali globalnej (ćwiczenie na s. 284). Powinni spróbować określić, co w każdym przypadku było konieczne, aby ludzie mogli zainicjować zmiany.

ZAKOŃCZENIE

7. „Moje zobowiązanie” (projekt indywidualny). Podkreśl, że na świecie jest bardzo wiele osób, które starają się żyć odpowiedzialnie oraz świadomie działać na rzecz innych ludzi i całej planety. Zachęć ich, by sami podjęli zobowiązania, które mogą wpłynąć na kształt świata. Poproś, by zapoznali się z przedstawionymi w tabeli prostymi postanowieniami, jakie mogą zmieniać świat (s. 285), oraz podjęli się tego, które są w stanie zrealizować. Każdy uczeń powinien w zeszycie zapisać datę postanowienia oraz jego treść. Na kolejnych zajęciach (np. za dwa tygodnie) możecie sprawdzić, kto dotrzymał swojego zobowiązania.

8. „Jestem obywatelem świata” – praca domowa (praca własna). Na zakończenie powiedz, że każdy z nas jest przede wszystkim obywatelem swego kraju. Choć od niedawna czujemy się też obywatelami zjednoczonej Europy, to każdy z nas jest jednak równocześnie odpowiedzialny za cały świat, w którym żyjemy. Poproś uczniów i uczennice, żeby zastanowili się, co to znaczy być „obywatelem świata”, jakie powinien mieć cechy i umiejętności, jakie powinności wiążą się z tą ważną, choć nie zawsze uświadamianą rolą. Poproś uczniów i uczennice o zapisanie na kartkach swoich przemyśleń, a następnie o opracowanie wspólnie ze swoimi kolegami i koleżankami portretu dobrego obywatela świata. Mogą skorzystać z wcześniejszych swoich wypowiedzi, a także z tekstu „Wartości na nowe tysiąclecie” (s. 285).

Zeszyt
ćwiczeń
s. 142
ćwicz. 8

ĆWICZENIA DODATKOWE

■► „McDonald i inni” (rozmowa nauczająca). Poproś uczniów i uczennice, aby w parach przedyskutowali, czy bary szybkiej obsługi, takie jak McDonald, pozwalają smacznie i wygodnie zjeść, czy też rujną rodzimą gastronomię, lansują niezdrowy styl życia oraz niszczą architektoniczny krajobraz miast. Wyjaśnij im, że obok Coca-Coli, Myszki Miki czy Pizzy Hut to jeden z najbardziej znanych symboli kultury masowej.

Zeszyt
ćwiczeń
s. 141
ćwicz. 5

▣▣▣ **„Globalne problemy”** (praca w grupach, praca plastyczna). Zaproponuj chętnym uczniom wymyślenie reklamy społecznej adresowanej do ich rówieśników, w formie plakatu umieszczonego na billboardzie. Jej tematem będzie jeden z palących problemów o wymiarze globalnym – przed przystąpieniem do zadania uczniowie powinni zapoznać się z ramką „Globalne problemy” ze s. 283. Zrób zastrzeżenie, że reklama ta musi być zrozumiała i nie może zawierać drastycznych scen. W pracy uczniowie mogą wykorzystać wartości na nowe tysiąclecie, ogłoszone w raporcie Sekretarza Generalnego ONZ (s. 285).